

Natuurtoets en mitigatieplan

Herinrichtingsmaatregelen Open Club Klimmen
EB210063.R01.V2.0

22 december 2021

Natuurtoets en mitigatieplan

Herinrichtingsmaatregelen Open Club Klimmen

Rapportnummer EB210063.R01.V2.0

22 december 2021

Opdrachtgever

Gemeente Voerendaal

Raadhuisplein 1

6367E D Voerendaal

+31 88 130 06 00

info@geonius.nl

Postbus 1097

6160 BB Geleen

Geonius.nl

Functie	Naam	Paraaf
Ecoloog	Raoul Rademakers	
Ecoloog	Tim Leerschool	

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Achtergrondinformatie	5
2.1	Situering onderzoekslocatie	5
2.2	Ingreep	6
2.3	Aanwezige beschermde soorten	8
3	Effectbeoordeling	10
4	Mitigatieplan	12
4.1	Algemene mitigerende maatregelen	12
4.2	Mitigerende maatregelen voorbereidingsfase	13
4.3	Mitigerende maatregelen uitvoeringsfase	14
4.4	Mitigerende maatregelen opleverings- en gebruiksfase	15
5	Toetsing aan natuurwetgeving	16
6	Conclusie	19
7	Onderbouwing ontheffing	20
7.1	Ontheffingsaanvraag	20
7.2	Belangenonderbouwing	20
7.3	Alternatievenafweging	22
7.4	Gunstige staat van instandhouding	22
7.4.1	Gewone dwergvleermuis	23
7.4.2	Vliegend hert	24
7.4.3	Hazelworm	24
7.4.4	Levendbarende hagedis	25
	Bijlagen	26

1 Inleiding

Gemeente Voerendaal is voornemens om in het kader van het project Open Club Klimmen het sportterrein, basisschool met gymzaal en enkele aangrenzende percelen herin te richten. Kragten heeft naar aanleiding van dit voornemen een verkennend flora en faunaonderzoek uitgevoerd¹. Hieruit is gebleken dat het vervolgonderzoek noodzakelijk is naar broedvogels met jaarrond beschermd nest, vleermuizen, das en groot vliegend hert. Het plangebied was tevens geschikt bevonden voor broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, hazelworm, levendbarende hagedis en algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren.

Geonius Milieu B.V. heeft in opdracht van de Gemeente Voerendaal van mei tot en met november 2021 in dit vervolgonderzoek uitgevoerd en gerapporteerd². In aanvulling op dit soortenonderzoek is eind 2021 ook een onderzoek naar de havik uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek worden in deze rapportage beschreven.

De werkzaamheden die nodig zijn voor het realiseren van de Open Club Klimmen leiden mogelijk tot negatieve effecten op beschermde soorten en daarmee een overtreding van de Wet Natuurbescherming (hierna Wnb). Onderliggende rapportage beschrijft de resultaten van het soortgericht onderzoek. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is beoordeeld voor welke soorten sprake is van negatieve effecten. Voor deze negatieve effecten worden tevens mitigerende maatregelen voorgesteld in het mitigatieplan. Ook is bepaald dat een ontheffing in het kader van de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) moet worden aangevraagd voor enkele soorten.

Doel van deze rapportage is het voorzien van de benodigde informatie om de ontheffingsaanvraag Wnb aan te vragen.

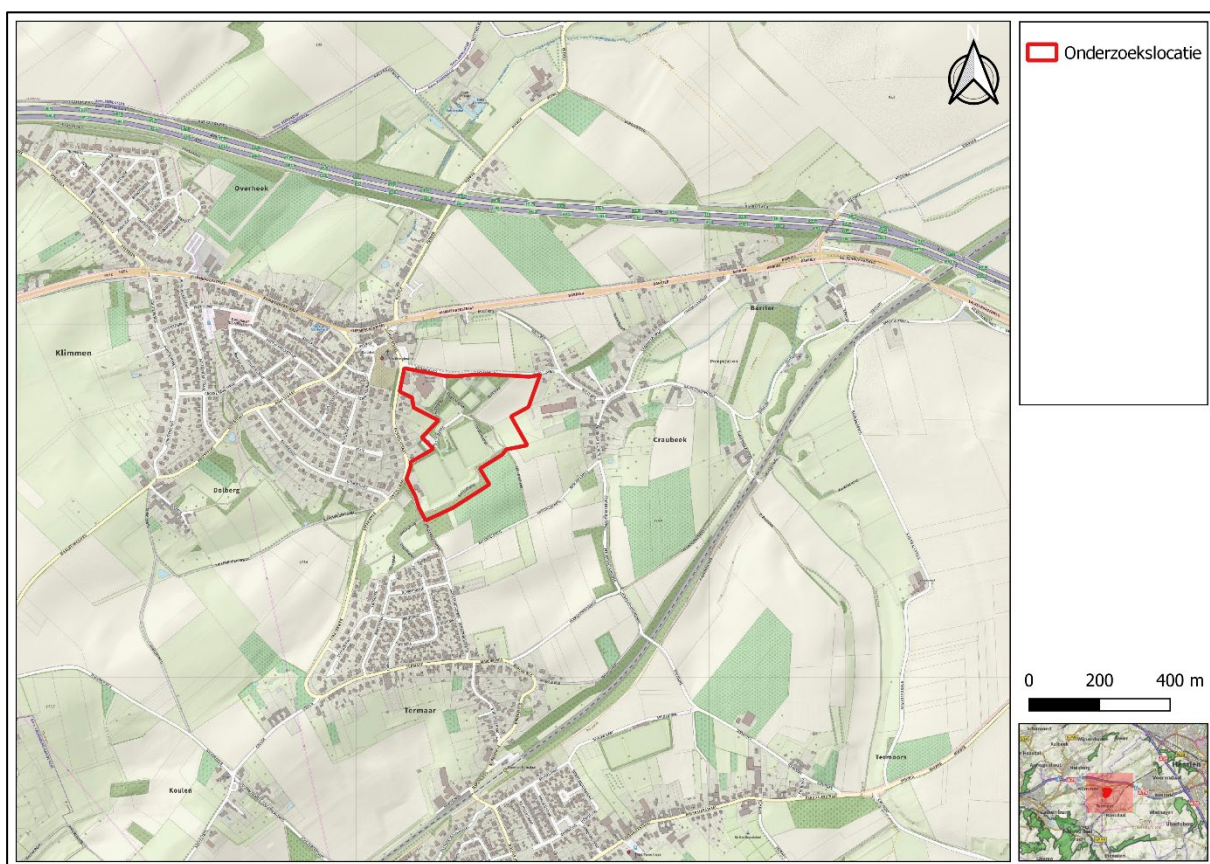
¹ Kragten, 2021, verkennend flora- en faunaonderzoek, Open Club Klimmen, 24 maart 2021, ref 20210324-RAP-FnF-VOE089-1.0

² Geonius, 2021, Soortenonderzoek Wnb Open Club Klimmen, 02 november 2021, ref EA210063.R01.V2.0

2 Achtergrondinformatie

2.1 Situering onderzoekslocatie

In figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven. Het plangebied is gelegen in Zuid-Limburg in de gemeente Voerendaal en ligt ten oosten van het dorp Klimmen, tussen Klimmen en Craubeek. Het plangebied is gelegen tussen de Natura 2000-gebieden 'Geleenbeekdal', 'Geuldal', en 'Kunderberg'. Het plangebied bestaat uit een schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen zoals speelplaatsen en intensief beheerd grasveld en openbaar groen. Het schoolgebouw heeft een plat dak. Naast het schoolgebouw staat een sport/gymzaal. Ten oosten van het schoolgebouw bevindt zich het gebouw van de tennisverenigingen met drie tennisvelden en een trainingskooi. In het zuiden van het plangebied staat het gebouw van de voetbalvereniging met drie velden. Tussen en rondom de gebouwen en sportvelden zijn bosschages/houtwallen aanwezig en extensief beheerde graslanden, losse boomgroepen en geasfalteerde of beklinkerde parkeerplaatsen met bomen.

Figuur 1 Plangebied van Open Club Klimmen bij benadering rood omlijnd.

2.2 Ingreep

Het voornemen is om het gebied her in te richten. Dit valt onder het voorzien van een nieuwe maatschappelijke voorziening: Open Club Klimmen. Hiertoe vallen diverse werkzaamheden. Zowel de planning als exacte ingreep zijn op dit moment nog niet volledig concreet. Op basis van de inrichtingsschets in figuur 3 is de ingreep inzichtelijk gemaakt. Er wordt op basis hiervan uitgegaan van de volgende werkzaamheden:

- Aanleg aansluitende infrastructuur als fietspaden, trappen, parkeerplaatsen en wegen
- Aanleg voorzieningen als watergoten, retentie bassin
- Aanleg groenvoorzieningen als boomgaarden, bossen, heesters
- Sloop aanwezige basisschool, gymzaal en voetbal en tenniskantine
- Realisatie multifunctioneel gebouw en appartementencomplexen met bijbehorende infrastructuur
- Gebruik verlichting voor beveiliging bouw
- kappen/rooien bosschage ter plaatse van nieuwbouw multifunctioneel gebouw;

Als uitgangspunt is opgenomen dat enkel de bomen ter plaatse van de nieuwbouw gekapt gaat worden. Overige bomen en vegetatie zal worden behouden danwel versterkt door de aanleg van andere groenvoorzieningen.

Hieronder wordt in grote lijnen aangegeven welke maatregelen worden uitgevoerd.

Fase 1. Q4 2022 – Q1 2024

- Kappen/rooien bosschage ter plaatse van nieuwbouw multifunctioneel gebouw;
- Nieuwbouw Multifunctioneel gebouw.

Fase 2. Q2 2024

- Sloop gebouw tennisvereniging en aanplant bos ter plaatse
- Sloop gebouw voetbalvereniging en aanplant bos ter plaatse
- Realisatie buffer

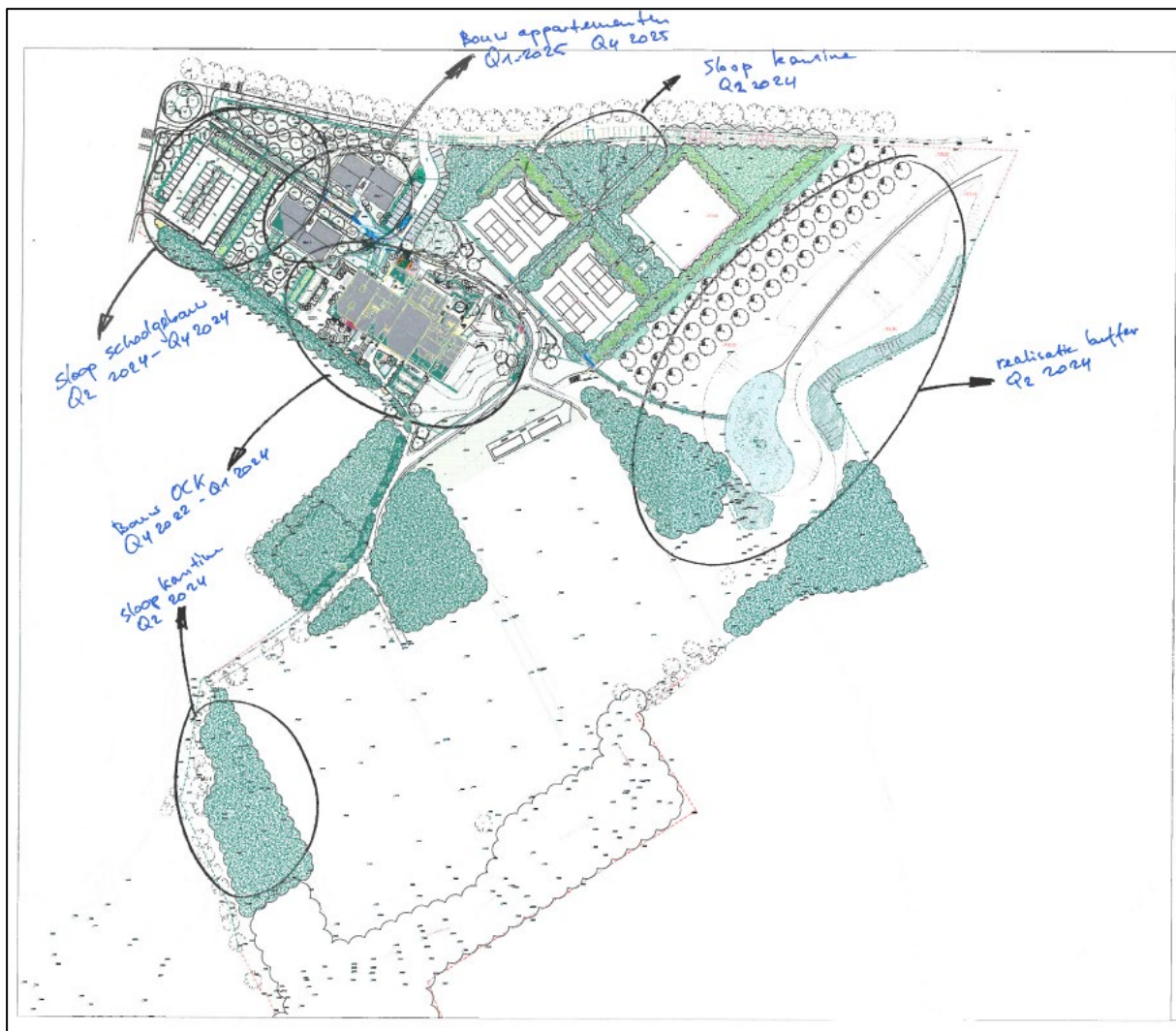
Fase 3. Q2 2024 – Q4 2024

- Sloop schoolgebouw

Fase 4. Q1 2025 – Q4 2025

- Bouw appartementen

De volgende hoofdstukken zijn opgesteld op basis van deze ingreep en werkzaamheden. Wijzigingen in planning, fasering, uitvoermethode of geheel nieuwe activiteiten in afwijking van deze rapportage dienen vooraf getoetst te worden door de ecooloog.

Figuur 3 Inrichtingsschets Open Club Klimmen met daarin fasering toegelicht.

2.3 Aanwezige beschermde soorten

In het plangebied zijn diverse beschermde soorten aanwezig. In de rapportage van het soortgericht onderzoek is de methodiek en resultaten van het verrichte nader onderzoek uitgebreid beschreven³. In bijlage 1 is deze rapportage toegevoegd. Hieronder volgt een samenvatting van de aanwezige soorten. In de loop van het nader onderzoek is de noodzaak gebleken om aanvullend ook nog onderzoek naar de havik te verrichten. De gehanteerde methodiek en resultaten zijn hieronder wel uitgebreid beschreven. In de onderstaande samenvatting is de conclusie van dit onderzoek meegenomen en is daarmee een volledig overzicht.

- Gewone dwergvleermuis – 3 zomerverblijfplaatsen (van <5 individuen) in gymzaal en leefgebied
- Ruige dwergvleermuis – leefgebied
- Laatvlieger – leefgebied
- Rosse vleermuis – leefgebied
- Das – drie burchten
- Steenmarter – leefgebied
- Eekhoorn – leefgebied met verblijfplaatsen

³ Geonius, 2021, Soortenonderzoek Wnb Open Club Klimmen, 02 november 2021, ref EA210063.R01.V2.0

- Algemene grondgebonden zoogdieren als haas, vos en muizensoorten – leefgebied en verblijfplaatsen
- Vliegend hert – verblijfplaatsen (essentieel) en leefgebied
- Hazelworm en levendbarende hagedis - leefgebied
- Algemene amfibieën als gewone pad – leefgebied
- Broedvogels met jaarrond beschermd nest waaronder havik, sperwer en torenvalk – foerageergebied
- Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest – leefgebied en broedplaatsen

Methode en resultaten onderzoek havik

Op camerabeelden die in augustus en september zijn gemaakt is op meerdere datums een koppel haviken te zien. Door de frequentie en dat de haviken samen zijn waargenomen werd vermoedt dat er een horst in de directe omgeving zou kunnen zijn. Op 17 november 2021 is door T. Leerschool en R. Rademakers gezocht naar een havikhorst in het plangebied en de bosschages in de directe omgeving (bosschages binnen 250m van het plangebied). In het plangebied is geen horst aangetroffen. Wel is in het plangebied onderdeel van het leefgebied van de havik.

3 Effectbeoordeling

De volgende hoofdstukken zijn opgesteld op basis van wat hiervoor is beschreven onder werkzaamheden. Wijzigingen in planning, fasering, uitvoermethode of geheel nieuwe activiteiten in afwijking van deze beschrijving dienen vooraf getoetst te worden door de ecooloog. Deze kunnen immers nieuwe negatieve effecten hebben op de mogelijk aanwezige flora en fauna. Ecologische onderzoeken en te treffen maatregelen zijn gebonden aan specifieke perioden voor uitvoering. Om ongewenste uitloop te voorkomen, is het daarom noodzakelijk om wijzigingen zo vroeg mogelijk in beeld te brengen en te communiceren met de ecooloog.

In de onderstaande Tabel 3.1 is per soortgroep voor de mogelijk aanwezige soorten aangegeven of er negatieve effecten op kunnen treden door de voorgenomen ingreep.

Tabel 3.1: Effecten per soortgroep als gevolg van de ingreep.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing noodzakelijk?
Vleermuizen - Gewone dwergvleermuis	Vernietiging en verlies van de drie zomerverblijfplaatsen door sloop van gymzaal. Verstoring door werkzaamheden 's nachts en door toepassing bouwverlichting/veiligheidsverlichting of verlichting in definitieve situatie. Verstoring door bouwlicht en permanente verlichting van vliegroute. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied gedeeltelijk weer geschikt voor deze soorten als leefgebied.	Ja
Vleermuizen – ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis	Verstoring van foeragerende individuen en vliegroute van laatvlieger door bouwlicht/veiligheidslicht en verlichting in definitieve situatie. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied gedeeltelijk weer geschikt voor deze soorten als leefgebied.	Ja
Grondgebonden zoogdieren – das	Verstoring van enkel meest noordelijk gelegen dassenburcht door realisatie van multifunctioneel complex en de te kappen bomen. Verstoring van dieren bij werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst of nabij de burchten. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied weer geschikt voor deze soorten als leefgebied. Verstoring leidt niet tot verlies van burcht immers leefgebied blijft intact en wordt deels versterkt door voor de das kwalitatief hoogwaardig leefgebied te realiseren door de aanplant bosschages en fruit- en notenboomgaard	Ja
Grondgebonden zoogdieren – steenmarter	Tijdelijk verlies van leefgebied door verstoring tijdens uitvoering van de werkzaamheden door aanwezigheid van mens en machine tussen zonsondergang en zonsopkomst. De steenmarter is echter een soort die zich aangepast heeft naar een urbane leefomgeving. In de omgeving is tevens gelijkwaardig en goed toegankelijk alternatief aanwezig voor deze soort. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied weer geschikt voor deze soorten als leefgebied.	Ja
Grondgebonden zoogdieren – eekhoorn	Tijdelijke verstoring door bouwwerkzaamheden en aanwezigheid van personeel en machine. Tijdelijk verlies leefgebied door kappen van bosschage. Door aanplant van nieuwe bosschages zal dit tijdelijk zijn, Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied weer geschikt voor deze soorten als leefgebied.	Ja
Grondgebonden zoogdieren – algemene soorten	Verstoren en vernietiging van verblijfplaatsen door kappen van bosschages, bouwrijp maken van gronden en aanwezigheid van mens en machine. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied deels weer geschikt voor deze soorten.	Nee*
Insecten – vliegend hert	Mogelijke vernietiging van eieren, larven en verblijfplaatsen door verwijderen dood hout en stobben. Verlies van leefgebied door kappen van bosschage. Aanplant van nieuwe	Ja

		bosschage zal pas op latere termijn geschikt zijn. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied deels weer geschikt voor deze soorten.	
Reptielen – hazelworm en levendbarende hagedis		Verlies verblijfplaatsen door kappen van bosschage en bouwrijp maken van gebieden. Daarbij kunnen ook aanwezige individuen gedood of verwond worden. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied deels weer geschikt voor deze soorten.	Ja
Amfibieën – gewone pad		Tijdelijk vernietiging en verstoring van landbiotoop en overwinteringsplaatsen. Na voltooiing van de werkzaamheden is het plangebied deels weer geschikt voor deze soorten.	Nee*
Broedvogels met jaarrond beschermd nest		Tijdelijke verstoring door aanwezigheid van mens en machine. Daarmee ook tijdelijk verlies van een deel van het foerageergebied. In de directe omgeving is echter afdoende foerageergebied aanwezig. Totale oppervlakte is tevens dermate klein en van korte duur dat dit niet leidt tot significante effecten op deze soort. Na voltooiing van de werkzaamheden zal het plangebied deels weer geschikt zijn voor deze soorten.	Ja
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest		Tijdelijke verstoring door aanwezigheid van mens en machine. Mogelijk vernietigen of beschadigen van broedplaatsen in de struweel en ruigte in de omgeving bij werkzaamheden binnen het broedseizoen.	Ja

*Provincie Limburg hanteert een vrijstelling voor een aantal in het plangebied mogelijk aanwezige soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën waaronder het konijn en bruine kikker. Deze soorten worden daarom niet in de toetsing meegenomen. Desondanks geldt wel de zorgplicht voor deze en alle andere soorten aanwezige soorten flora en fauna.

4 Mitigatieplan

De negatieve effecten die optreden ten gevolgen van de voorgenomen werkzaamheden zoals gebleken uit hoofdstuk 3 dienen zoveel als mogelijk voorkomen te worden. Hiervoor zijn mitigerende maatregelen opgesteld. Deze mitigerende maatregelen zijn niet vrijblijvend en dienen volledig en zoals beschreven tijdens de werkzaamheden uitgevoerd te worden. Borging hiervan vindt plaats door het EWP en de ecologische begeleiding. De onderstaande maatregelen betreffen een voorstel. Bij het niet naleven van deze maatregelen blijven mogelijk negatieve effecten van sprake. Het effect van deze mitigerende maatregelen op de negatieve effecten wordt inzichtelijk gemaakt in hoofdstuk 5.

De mitigerende maatregelen streven naar het behouden van voldoende leefgebied van soorten en het voorkomen van het doden dan wel vernietigen van individuen en hun verblijfplaatsen.

De maatregelen zijn, naast de algemene mitigerende maatregelen, gesplitst in drie fasen:

1. Voorbereidingsfase – maatregelen voorafgaand aan de daadwerkelijke start van de werkzaamheden plaatsvindt;
2. Uitvoeringsfase – maatregelen voor tijdens de uitvoering van de werkzaamheden;
3. Opleverings- en gebruiksfase – maatregelen voor de oplevering van de werkzaamheden en het in gebruik nemen van de woningen.

4.1 Algemene mitigerende maatregelen

Onderstaand genoemde maatregelen betreft algemeen mitigerende maatregelen. Deze maatregelen betreffen acties en verantwoordelijkheden gedurende de alle drie de fasen.

- A1 Dit mitigatieplan wordt uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.** Dit ecologisch werkprotocol (EWP) betreft een concrete beschrijving van de werkzaamheden inclusief een ecologisch logboek. Het EWP en logboek wordt voor de start van de werkzaamheden gedeeld met het bevoegd gezag. Bij oplevering van de werkzaamheden zal dit ook gebeuren met het geactualiseerde logboek. Hieruit blijkt dat aan de maatregelen is voldaan.
- A2 Het EWP is aanwezig op de uitvoerderskeet** van de aannemer op locatie én in het bezit van zowel de projectleider van de aannemer als de initiatiefnemer. – voor borging van uitvoeren maatregelen.
- A3 De mitigerende maatregelen worden vastgelegd en gedocumenteerd in het ecologisch logboek.** Het logboek voorziet in een overzicht van alle te nemen stappen ten aanzien van ecologie waarin kan bijgehouden worden dat hieraan voldaan is. Maak hierbij gebruik van een duidelijke vastlegging middels foto's en tekst. – voor borging van uitvoeren maatregelen.
- A4 De begeleidende ecooloog controleert steekproefsgewijs** op het naleven van de maatregelen middels het EWP en de volledigheid van het ecologisch logboek. – voor borging van uitvoeren maatregelen.

4.2 Mitigerende maatregelen voorbereidingsfase

Onderstaand genoemde maatregelen betreffen mitigerende maatregelen die getroffen moeten worden voorafgaand aan de start van de werkzaamheden medio begin 2023.

- V1 Er worden tijdelijke voorzieningen geplaatst voor de gewone dwergvleermuis** uiterlijk 1 maart 2022 in de nabije omgeving. Exacte locaties en type voorzieningen dienen in het EWP te worden vastgelegd. Voorstel betreft het plaatsen van twaalf vleermuiskasten van het type VK MP 05 (VivaraPro) binnen 200m van de gymzaal.

Impressie VK MP 05

- V2 De te slopen gebouwen worden ontmoedigd.** Deze ontmoediging dient te worden gedaan middels het plaatsen van uitvliegvoorzieningen (type EF1 van Unitura) zodat de soorten de woning kunnen verlaten maar niet terug kunnen keren. Ontmoediging van de te slopen gebouwen dient altijd in afstemming met een ecooloog te gebeuren. Openingen mogen enkel permanent worden dichtgezet na controle door een ecooloog.

Impressie EF1

- V3 De effectiviteit van de ontmoediging wordt gecontroleerd** door minimaal één week na voltooiing middels een uitvliegronde vast te stellen of er geen vleermuizen de aangetroffen zomerverblijfplaatsen meer verlaten. Leg de bevindingen van deze inspectie vast in het ecologisch logboek. Als er ondanks de ontmoediging toch soorten aanwezig zijn, herhaal dan stap V2 en V3.
- V4 Er wordt geen bouwverlichting of vleermuisvriendelijke bouw- en veiligheidsverlichting toegepast** en enkel wanneer dit strikt noodzakelijk is voor de uitvoer van de werkzaamheden. Daarbij kan gebruik gemaakt van speciale armaturen en africhten van verlichting op belangrijke vleermuisfuncties of gebruik maken van lichtkleuren. Locatie en type verlichting wordt afgestemd met een ecooloog.
- V5 De werkzaamheden worden tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd** om verstoring van dieren die 's nachts van het plangebied gebruik maken te voorkomen.
- V6 De werkzaamheden worden zoveel mogelijk buiten de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten uitgevoerd.** Breng hiervoor een fasering aan in de werkzaamheden en werk stapsgewijs; pak niet in één keer het hele gebied aan. Faseer de werkzaamheden zodanig dat allereerst de vervangende verblijfplaatsen, habitatverbeteringen etc. eerst gedaan zijn (leefgebied eerst aansterken) voordat deze aangetast wordt door het verwijderen van leefgebied. De exacte fasering en kwetsbare perioden van de soorten wordt vastgelegd in het EWP.
- V7 Het verlichtingsplan wordt afgestemd** op de aanwezigheid van de beschermde soorten met een ecooloog. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat in de nieuwe situatie het plangebied geschikt blijft voor de aanwezige soorten. Dit betekent ofwel bij plaatsing van nieuwe verlichting dat deze brandt alleen wanneer noodzakelijk of dat deze 'vleermuisvriendelijk' is.

- V8 Het werkgebied wordt afgeschermd** ter plaatse van het te ontwikkelen multifunctioneel complex. Afscherming kan met hekwerken met blinderende doeken. Hiermee wordt uitstraling van licht, geluid en zicht doorbroken en verstoring van dieren die in de omgeving aanwezig zijn (o.a. das) voorkomen. Daarmee blijft het leefgebied in de directe omgeving beschikbaar.
- V9 Reptielen worden voortijdig afgevangen.** Dit is alleen noodzakelijk bij plekken waar de aanwezigheid ook verwacht wordt. Middels amfibieënschermen kan het gebied afgeschermd worden. Door het plaatsen van tapijttegels in het gebied kunnen binnen het geplaatste hekwerk aanwezige individuen afgevangen worden. Plaats het scherm uiterlijk maart 2022. Afvangen kan dan plaatsvinden in het actieve seizoen van 2022. Vrijgave volgt dan vermoedelijk eind 2022. Locaties en wijze waarop dienen in afstemming met een ecooloog te gebeuren. De exacte werkwijze wordt vastgelegd in het EWP.
- V10 Het beplantingsplan wordt afgestemd met een ecooloog** om daarmee de functies voor het vliegend hert en eekhoorn te behouden. Beplantingsplan moet zoveel mogelijk inheemse loofbomen bedragen om functies voor deze soorten te behouden. Denk hierbij aan o.a. zomer- en wintereik. Dit geldt ter compensatie van het verlies van leefgebied elders in het plangebied. Aantal vierkante meters compensatie moet ten minste gelijk zijn aan het te verliezen deel.
- V11 Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt een toolbox-meeting over het EWP gegeven** zodat het uitvoerende personeel op de hoogte wordt gesteld van de aanwezige beschermde soorten en welke maatregelen gelden. Deze toolbox-meeting moet gehouden worden door de begeleidende ecooloog.

4.3 Mitigerende maatregelen uitvoeringsfase

- U1 Er worden tien houtstoven verspreid in het plangebied geplaatst** voor de bevordering van het leefgebied van het vliegend hert. De exacte locatie dient in afstemming met een ecooloog te gebeuren.

Impressie houtstoof vliegend hert

- U2 Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten.** In het EWP wordt een beschrijving van de aanwezige beschermde soorten opgenomen. Deze wordt middels een toolbox met de uitvoerder gedeeld. Daarmee worden eventueel aanwezige soorten tijdig herkend.

- U3 Permanente voorzieningen worden voor gewone dwergvleermuis geplaatst in de nieuwbouw.** Plaats minimaal twaalf voorzieningen die in de constructie van de nieuwbouw verwerkt worden. Voorstel is twaalf kasten van het type VMPM2e (firma Unitura) verspreid in de nieuwbouw, maar voornamelijk op het zuiden te plaatsen. Daadwerkelijke plaatsing moet voldoen aan de eisen gesteld in het kennisdocument. Stem ontwerp, locatie en aantal altijd af met de begeleidende ecooloog.

Impressie VMPM2e

- U4 Houd aandacht voor de beschermde soorten.** Mochten er ondanks de maatregelen toch beschermde soorten aanwezig zijn, neem dan direct contact op met de begeleidende ecooloog. De contactgegevens hiervan moeten opgenomen zijn in het EWP. De werkzaamheden op de locatie waar de soort is aangetroffen worden direct stilgelegd. Opties om de werkzaamheden weer op te pakken worden in afstemming met de uitvoerder, opdrachtgever en begeleidende ecooloog bepaald. Het advies van de ecooloog dient hier als bindend te worden gezien om overtredingen van de Wnb, zover die niet gedekt zijn onder de afgegeven ontheffing, te voorkomen.

4.4 Mitigerende maatregelen opleverings- en gebruiksfase

- O1 De geplaatste voorzieningen worden opgenomen in het onderhoudsplan** van de nieuwbouw. De kasten dienen bij defect of schade vervangen of hersteld te worden.
- O2 De tijdelijke voorzieningen zijn gedurende minimaal drie jaar beschikbaar.** Hiermee wordt de kans aan de soorten geboden om vanuit de tijdelijke voorzieningen de permanente voorzieningen te ontdekken en in gebruik te nemen. Na deze periode mogen de tijdelijke kasten verwijderd worden. Dit dient wel altijd na inspectie door een deskundig ecooloog te gebeuren om te voorkomen dat er met het verwijderen van de kasten nog vleermuizen aanwezig zijn.
- O3 Het EWP inclusief het logboek wordt opgeleverd** door de begeleidende ecooloog. Hiermee is navolgbaar vastgelegd dat de maatregelen zoals gesteld in dit mitigatieplan zijn nageleefd en daarmee conform de afgegeven ontheffing is gewerkt.
- O4 De geplaatste voorzieningen en soorten worden gemonitord** om zo de effectiviteit hiervan te garanderen en het behoud van de lokale populaties. Monitoring dient gedurende drie jaar plaats te vinden. Resultaten van de monitoring worden gedeeld met de opdrachtgever. Mochten de maatregelen niet effectief blijken, dan zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk.

5 Toetsing aan natuurwetgeving

Zoals gebleken uit de effectbeoordeling kunnen er mogelijk negatieve effecten optreden voor de soorten ten gevolge van de ingreep. Deze negatieve effecten resulteren mogelijk in een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb. Er zijn echter mitigerende maatregelen mogelijk om deze overtredingen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

In de onderstaande Tabel 5.5.1 wordt inzichtelijk gemaakt tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten toe behoren. Hierin zijn zowel de vrijgestelde als niet vrijgestelde soorten in vermeld. Vervolgens wordt in tabel 5.2, 5.3 en 5.4 per beschermingscategorie de effecten op deze soorten getoetst aan de Wnb. Vrijgestelde soorten hoeven niet getoetst te worden en zijn daarom buiten beschouwing gelaten. In de tabellen is inzichtelijk gemaakt of deze effecten middels de maatregelen zoals voorgesteld in H.4 volledig te mitigeren zijn (O) of dat de verbodsbepaling niet (volledig) te mitigeren is (X). Voor niet volledig te mitigeren maatregelen blijft de overtreding van de verbodsbepaling van toepassing. Voor deze overtreding is een ontheffing Wnb noodzakelijk.

Tabel 5.1: Beschermingscategorie van de mogelijk aanwezige soorten.

Soort/soortgroep	Beschermingscategorie
Vleermuizen - gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis	Habitatrichtlijn Art. 3.5 van de Wnb
Grondgebonden zoogdieren – das, steenmarter, eekhoorn	Andere soorten zonder vrijstelling Art. 3.10 van de Wnb
Grondgebonden zoogdieren – haas, vos en diverse muizensoorten	Andere soorten met vrijstelling (Limburg) Art. 3.10 van de Wnb
Amfibieën – gewone pad	Andere soorten met vrijstelling (Limburg) Art. 3.10 van de Wnb
Insecten en andere ongewervelden - vliegend hert	Andere soorten zonder vrijstelling Art. 3.10 van de Wnb
Reptielen – hazelworm, levendbarende hagedis	Andere soorten met gedeeltelijke vrijstelling (Limburg) Art. 3.10 van de Wnb
Broedvogels met jaarrond beschermd nest – sperwer, havik en torenvalk	Vogelrichtlijn Art. 3.1 van de Wnb
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Vogelrichtlijn Art. 3.1 van de Wnb

Tabel 5.2: Overzicht van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn (Art. 3.5 Wnb).

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Lid 5	Als gevolg van
Vleermuizen - gewone dwergvleermuis	O	X	-	X	-	Opzettelijk doden of te vangen wordt voorkomen door ontmoediging van verblijfplaatsen. Het verstoren van dieren zal echter door de ontmoediging altijd van toepassing zijn. Verstoring van vliegroute en foerageergebied wordt wel volledig gemitigeerd. Verblijfplaatsen gaan door de sloop van de gymzaal verloren. Er worden wel maatregelen getroffen om alternatieven aan te bieden.
Vleermuizen - ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis	-	O	-	-	-	Verstoring wordt voorkomen door te werken tussen zonsopkomst en zonsondergang, het vermijden van bouwverlichting en toepassen van vleermuisvriendelijke bouw- en veiligheidsverlichting.
Toelichting verbodsbepalingen						
Het is verboden om:						
Lid 1 : opzettelijk te doden of te vangen						
Lid 2 : opzettelijk te verstoren						
Lid 3 : eieren van de dieren opzettelijk te vernielen of te rapen						
Lid 4 : voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen						
Lid 5 : opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen						

Tabel 5.3: Overzicht van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Andere soorten (Art. 3.10 lid 1 Wnb).

Soort	Lid 1a	Lid 1b	Lid 1c	Als gevolg van
Grondgebonden zoogdieren – das	-	-	-	Als gevolg van de werkzaamheden worden geen verbodsbepalingen overtreden. Aanwezigheid van dassenburchten in het plangebied is aangetoond. Echter enige effect is verstoring. Deze wordt zoveel als mogelijk voorkomen. Dieren worden niet gedood en burchten blijven aanwezig en functioneel.
Grondgebonden zoogdieren – steenmarter	-	-	-	Als gevolg van de werkzaamheden worden geen verbodsbepalingen overtreden. Soort is wel aanwezig in het plangebied. Verstoring van individuen en aantasting leefgebied wordt voorkomen door mitigerende maatregelen.
Grondgebonden zoogdieren – eekhoorn	-	-	-	Als gevolg van de werkzaamheden worden geen verbodsbepalingen overtreden. Soort is wel aanwezig in het plangebied. Verstoring van individuen en aantasting leefgebied wordt voorkomen door mitigerende maatregelen.
Insecten en andere ongewervelden - vliegend hert	X	X	-	Als gevolg van de werkzaamheden zullen individuen, aanwezig onder de grond mogelijk gedood worden bij de kapwerkzaamheden en grondroering. Daarmee raken verblijfplaatsen verloren.
Reptielen – hazelworm, levendbarende hagedis	X	X	-	Als gevolg van de werkzaamheden zullen individuen, aanwezig mogelijk gedood worden bij de kapwerkzaamheden en grondroering. Daarmee raken verblijfplaatsen verloren. Werken in de vrijgestelde periode en afvangen voorkomt zoveel mogelijk maar zal het effect niet volledig voorkomen.
Toelichting verbodsbepalingen				
Het is verboden om:				
Lid 1a : opzettelijk te doden of te vangen				
Lid 1b : vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen				
Lid 1c : opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen				

Tabel 5.4 Overzicht van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Vogelrichtlijn (Art. 3.1 Wnb).

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Lid 5	Als gevolg van
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	-	-	-	-	-	Als gevolg van de werkzaamheden worden geen verbodsbepalingen overtreden. Soorten zijn wel aanwezig in het plangebied. Verstoring van individuen en aantasting leefgebied wordt voorkomen door mitigerende maatregelen. Daarmee blijft plangebied functioneel en is er geen wezenlijke invloed op de staat van instandhouding
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	O	O	-	-	-	Middels mitigerende maatregelen door het werken buiten broedseizoen, afschermen van bouwlocatie en eventueel vooraf ongeschikt maken wordt het doden van individuen of vernielen/ beschadigen van nesten voorkomen. Door de gelijkwaardige omgeving die in de uiteindelijke situatie ook nog versterkt wordt door aanplant heeft de ingreep geen wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van deze soorten.
Toelichting verbodsbepalingen						
Het is verboden om:						
Lid 1	: te doden of te vangen					
Lid 2	: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen					
Lid 3	: eieren te rapen en deze onder zich te hebben					
Lid 4	: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding					
Lid 5	: het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort					

6 Conclusie

Gemeente Voerendaal is voornemens de sportterreinen, basisschool met gymzaal en enkele aanliggende percelen her in te richten in het kader van het project Open Club Klimmen. In het plangebied is op basis van soortenonderzoek geconcludeerd dat de volgende beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn:

- Gewone dwergvleermuis – 3 zomerverblijfplaatsen (van <5 individuen) in gymzaal en leefgebied
- Ruige dwergvleermuis – leefgebied
- Laatvlieger – leefgebied
- Rosse vleermuis – leefgebied
- Das – drie burchten
- Steenmarter – leefgebied
- Eekhoorn – leefgebied met verblijfplaatsen
- Algemene grondgebonden zoogdieren als haas, vos en muizensoorten – leefgebied en verblijfplaatsen
- Vliegend hert – verblijfplaatsen (essentieel) en leefgebied
- Hazelworm en levendbarende hagedis - leefgebied
- Algemene amfibieën als gewone pad – leefgebied
- Broedvogels met jaarrond beschermd nest waaronder havik, sperwer en torenvalk – foerageergebied
- Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest – leefgebied en broedplaatsen

De ingreep heeft op deze soorten een mogelijk negatief effect. In het kader van de voorgenomen ruimtelijke ingreep zijn de algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën vrijgesteld. Deze negatieve effecten leiden mogelijk tot de overtreding van de verbodsbepalingen Wnb. Om deze overtredingen te voorkomen zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk. Deze mitigerende maatregelen hebben effect op de wijze van, planning en doorloop van uitvoering. Middels deze mitigerende maatregelen zijn de volgende verbodsbepalingen te voorkomen.

- Gewone dwergvleermuis – Art. 3.5 lid 1
- Ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis – Art. 3.5 lid 2
- Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest – Art. 3.1 lid 1 en lid 2

Echter, voor de volgende verbodsbepalingen is ondanks het nemen van mitigerende maatregelen het negatieve effect niet volledig te voorkomen. Voor deze overtredingen dient een ontheffing Wnb aangevraagd te worden om de werkzaamheden zoals voorgenomen uit te voeren.

- Gewone dwergvleermuis – Art. 3.5 lid 2 en lid 4
- Vliegend hert – Art. 3.10 lid 1a en lid 1b
- Hazelworm – Art 3.10 lid 1a en lid 1b
- Levendbarende hagedis – Art. 3.10 lid 1a en lid 1b

De staat van instandhouding van de aanwezige beschermde soorten is afdoende gewaarborgd op basis van het mitigatieplan en de haalbaarheid van effectieve en afdoende maatregelen binnen het projectgebied. Hiermee is afdoende zicht op een ontheffing Wnb ten behoeve van de werkzaamheden in het projectgebied met de afgegeven planning. In het volgende hoofdstuk is aanvullende informatie voor de ontheffingsaanvraag opgenomen.

7 Onderbouwing onthefing

7.1 Ontheffingsaanvraag

Gemeente Voerendaal vraagt een ontheffing soortbescherming Wnb aan voor de periode 1 februari 2022 tot en met 31 december 2025 voor het uitvoeren van de werkzaamheden in het kader van het project Open Club Klimmen. De daadwerkelijke werkzaamheden vinden plaats vanaf 1 oktober 2022 t/m 15 september 2025. De ruimere periode wordt aangevraagd voor het nemen van enkele mitigerende maatregelen en een eventuele uitloop van de werkzaamheden.

De ontheffingsaanvraag wordt aangevraagd voor de soorten:

- Gewone dwergvleermuis – Art. 3.5 lid 2 en lid 4
- Vliegend hert – Art. 3.10 lid 1a en lid 1b
- Hazelworm – Art 3.10 lid 1a en lid 1b
- Levendbarende hagedis – Art. 3.10 lid 1a en lid 1b

Gemeente Voerendaal vraagt een ontheffing soortbescherming Wnb aan in het kader van de volgende belangen:

- Habitatrichtlijn (gewone dwergvleermuis) – in het kader van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
- Andere soorten (vliegend hert, hazelworm en levendbarende hagedis) - in het kader van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De volgende paragrafen bieden een onderbouwing van de belangen, een alternatievenafweging en een onderbouwing van de staat van instandhouding van de soorten waarvoor de ontheffing Wnb aangevraagd wordt.

7.2 Belangenonderbouwing

Het idee van de Open Club Klimmen is in 2012 ontstaan bij de fusering van twee voetbalverenigingen. Omdat beide locaties te klein zouden worden voor het ledenaantal na de fusering is gezocht naar partners in de omgeving. Hierbij is ook samenwerking gezocht met de nabijgelegen tennisvereniging. Het gebouw van de basisschool en de naastgelegen gymzaal liggen op slechts een steenworp afstand van beide verenigingen. Beide gebouwen zijn meer dan veertig jaar oud en lopen tegen hun technisch en organisatorische grenzen aan. Bovendien kan vocht in het gebouw leiden tot gezondheidsklachten. Zo zijn er in de gebouwen vochtplekken aanwezig waardoor de luchtkwaliteit slecht is, is energieverbruik hoog door ontbreken van eigentijdse isolatietechnieken. De bestaande gebouwen van de gymzaal, de basisschool, de voetbalvereniging en de tennisvereniging zullen gesloopt worden en vervangen door één modern multifunctioneel gebouw.

Een Open Club is een nieuwe soort ontmoetingsplek die helemaal past in onze tijd. Hier ontmoet je elkaar voor sport, onderwijs, cultuur en zorg. Een gezellige en inspirerende club die niet is weg te denken uit het sociale en maatschappelijke leven van een kern. De Open Club is er voor iedereen. Jong en oud, met of zonder beperking. Een vertrouwde plek in het hart van de gemeenschap.

Een van de belangrijkste drijfveren achter de filosofie van een Open Club Klimmen is om samen de uitdagingen van deze tijd aan te gaan. We staan voor allerlei uiteenlopende uitdagingen zoals individualisering, vereenzaming, overgewicht en krimp. Zo leidt krimp bijvoorbeeld tot minder leden, minder vrijwilligers en minder geld. Hoe gaan we hier mee om? Door samen te werken! Door verder te kijken dan de grenzen van je vereniging en een open blik ontstaan unieke verbindingen en succesvolle oplossingen waar iedereen sterker van wordt. Samen kunnen we een gemeenschap creëren die verbindt, verrijkt en verenigt⁴.

Sloop van de verouderde gymzaal en het schoolgebouw is verbonden met de volksgezondheid en veiligheid. De situatie van de te slopen gebouwen voldoet op dit moment niet aan de huidige kwaliteitseisen voor binnenklimaat volgens vigerende landelijke normen zoals het Bouwbesluit 2012. Zie bijvoorbeeld artikel 3.21 met betrekking tot wering van vocht van buiten en artikel 5.3 met betrekking tot thermische isolatie. De gebouwen zijn slecht geïsoleerd, er is geen kwalitatief luchtverversingssysteem aanwezig en er is sprake van vochtintrede via gevels en daken. Door de grote temperatuurverschillen, door beperkte isolatie en te veel vocht in beide gebouwen ontstaat condensatie en schimmelvorming, wat het binnenklimaat verslechtert. Dit is een landelijk erkent probleem bij alle niet goed geïsoleerde of gebrekkig na-geïsoleerde woningen en daarmee ook speerpunt bij diverse, mede door de rijksoverheid betrokken, akkoorden zoals het Lente Akkoord.

Het verbeteren van het binnenmilieu van woningen, scholen en kindercentra is één van de speerpunten uit de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid (bron: www.rivm.nl). Het nieuwe multifunctionele gebouw zal technisch in betere staat verkeren en beter geïsoleerd zijn. De isolatie en ventilatie van het gebouw kunnen enerzijds de energielasten sterk verlagen en anderzijds het comfort en het binnenmilieu verbeteren. De voorgenomen werkzaamheden dragen daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid door het multifunctionele gebouw met hedendaagse isolatietechnieken uit te rusten zodat vocht en tocht in het gebouw worden beperkt.

Dit komt ten goede aan het milieu, volksgezondheid en biodiversiteit (duurzame vleermuisverblijfvoorzieningen geïntegreerd in de constructie) en geeft tevens uitvoering aan de structuurvisie van de gemeente waarin onder andere het volgende staat: “Voor een toekomstbestendige woonomgeving is het belangrijk dat deze in staat is om veranderingen op het gebied van klimaat op te vangen. Onderzoek van het KNMI wijst uit dat toenemende klimaatverandering tot gevolg heeft dat zware regenbuien en hittegolven in de toekomst vaker zullen voorkomen. Voor een toekomstbestendige woonomgeving moet daarom gewerkt worden aan het opvangen van regenwater bij zware buien (zodat het niet de woningen en tuinen instroomt) en het maken van voldoende afkoelende beplanting om tijdens hittegolven de buitentemperaturen niet te veel te laten stijgen (om gezondheidsproblemen te voorkomen)”.

Door de bouw van een energiezuinig multifunctioneel gebouw en sloop van de gymzaal, de basisschool en de gebouwen van de voetbal- en tennisvereniging, wordt een reductie in CO₂-uitstoot en daarmee een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen gerealiseerd. Door de aanpak wordt een substantiële bijdrage geleverd aan het beperken van klimaatverandering. Het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering dient derhalve een groot maatschappelijk openbaar belang en draagt bij aan de volksgezondheid.

Tot slot zijn de te slopen gymzaal en basisschool letterlijk ‘op’. Concluderend worden deze vervangen door een multifunctioneel gebouw met hedendaagse isolatie en ventilatiesystemen. Het gebouw wordt gasloos waardoor

⁴ www.openclubklimmen.nl/idee

de energielasten sterk verlaagd worden. Op basis van bovenstaande is dan ook onderbouwd dat er sprake is van een belang om de bestaande gebouwen te slopen en te vervangen met één modern gebouw.

7.3 Alternatievenafweging

Bij de keuze van de locatie voor het project is gezocht naar andere mogelijke locaties in de omgeving. Sinds vele jaren is gezocht naar de best mogelijke optie voor de Open Club Klimmen. Vele onderzoeken naar de wensen en behoeften van de gemeenschap hebben geleid tot de ontwikkeling van de Open Club Klimmen en daarmee samenhangend de zoektocht naar een geschikte locatie. Bovendien kan op de huidige locatie gebruikt worden gemaakt van de bestaande terreininrichting van de voetbalvelden en tennisvelden. Over alternatieven qua werkwijze en planning wordt hieronder verder op ingegaan per ingreep.

De werkzaamheden zijn locatie gebonden. Er is voor de sloop van de gymzaal, de basisschool en de verenigingsgebouwen van de voetbal- en tennisclub geen alternatief dat leidt tot minder effecten op beschermde soorten. Middels tijdige mitigatie en voldoende gewenningstijd, wordt ervoor gezorgd dat er te allen tijde voldoende alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis.

Nieuwbouw multifunctioneel gebouw

Om de bouw van het multifunctioneel gebouw mogelijk te maken zal een bosschage gekapt worden. Het huidige schoolgebouw en de gymzaal zullen in gebruik blijven tot het nieuwe multifunctioneel gebouw in gebruik kan worden genomen.

De aanwezige beschermde soort vliegend hert is jaarrond aanwezig in het habitat. Ook zullen algemene broedvogels in de bosschage nestelen in de periode februari t/m augustus. De werkzaamheden kunnen daarom niet in een periode uitgevoerd worden dat effecten op voorhand uit te sluiten zijn. Het kappen van de bosschage wordt daarom uitgevoerd in een periode die minder kwetsbaar is voor de soorten. De meest kwetsbare periode voor deze soorten is de voortplantings- en paarperiode. Dit betekent buiten de paarperiode (mei t/m augustus) van het vliegend hert en buiten het broedseizoen (februari t/m augustus) werken. Dit komt neer op een uitvoering in de periode september t/m januari. De werkzaamheden worden binnen deze tijd uitgevoerd en afgerond. Een uitvoering op een ander moment in het jaar zou resulteren in een mogelijke verstoring van de voortplantingsperiode van deze soorten. Dit kan leiden tot zwaardere gevolgen voor de soorten.

Sloop schoolgebouw en gymzaal

De sloop van beide gebouwen kan plaatsvinden na ingebruikname van het multifunctioneel gebouw.

De aanwezige beschermde soorten (gewone dwergvleermuizen) zijn niet jaarrond aanwezig in het habitat. Het gebouw is onvoldoende gebufferd om als winterverblijfplaats te dienen. De gewone dwergvleermuis zal in de periode december t/m februari niet in de te slopen gebouwen aanwezig zijn. Het slopen van de gebouwen wordt daarom uitgevoerd in een periode die minder kwetsbaar is voor de soorten. Dit komt neer op een uitvoering van de sloop van de gebouwen in de maanden december t/m februari. De werkzaamheden worden binnen deze tijd uitgevoerd en afgerond. Een uitvoering op een ander moment in het jaar zou resulteren in een mogelijke verstoring van de verblijfplaats van deze soort.

7.4 Gunstige staat van instandhouding

Om ervoor te zorgen dat diersoorten duurzaam beschermd worden, wordt gemitigeerd conform de beschikbare en relevante kennisdocumenten, beschermingsplannen en protocollen. Daarin worden richtlijnen gegeven hoe zorgvuldig met deze soorten omgegaan kan worden middels het treffen van mitigerende maatregelen. Door het

nemen van deze maatregelen tijdens de werkzaamheden kan worden verzekerd dat ondanks het optreden van negatieve effecten gelet wordt op het zoveel mogelijk voorkomen hiervan. Dit heeft grotendeels betrekking op het voorkomen van doden en verstoren van dieren. Het nemen van de mitigerende maatregelen worden mogelijke effecten voorkomen op de in het plangebied en in de directe omgeving aanwezige beschermde flora en fauna.

Hiermee worden effecten op de soorten zoveel als mogelijk verkleind of volledig gemitigeerd waarmee effecten op staat van instandhouding voorkomen worden. Dit is nader toegelicht per soort waarvoor de ontheffing soortenbescherming Wnb voor wordt aangevraagd.

7.4.1 Gewone dwergvleermuis

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is onbekend⁵. In Nederland is de gewone dwergvleermuis een algemene soort en is in vrijwel in heel Nederland waargenomen. De staat van instandhouding wordt als gunstig bepaald als :

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de gewone dwergvleermuis nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op langer termijn zal blijven
- het natuurlijk verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden
- er een voldoende groot habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis op lange termijn in stand te houden

Met het uitgevoerde onderzoek is aangetoond dat de gewone dwergvleermuis drie zomerverblijfplaatsen heeft binnen het plangebied. De rest van het plangebied vormt foerageergebied en een vliegroute langs de bomenlaan aansluitend op de Kerkveldweg. Door het aanbieden van zowel twaalf tijdelijke als twaalf permanente voorzieningen voorafgaand en tijdens de werkzaamheden wordt het aantal mogelijke verblijfplaatsen zodat de populatie in het plangebied kan verblijven en kan uitbreiden. Er worden immers meer voor deze soort gerichte verblijfplaatsen aangeboden.

Met de inrichting van het plangebied wordt tevens rekening gehouden met de gewone dwergvleermuis om zodoende het leefgebied en vliegroute te behouden. Door niet tussen zonsondergang en zonsopkomst te werken, met verlichting rekening te houden met de aanwezige soorten wordt voorkomen dat deze functies aangetast worden. Met de werkzaamheden worden tevens enkele bosschages aangelegd die het foerageergebied van deze soort aan zal sterken. Daarmee wordt verwacht dat het natuurlijke verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis in en in de directe omgeving van het plangebied niet wordt verkleind, sterker nog deze wordt juist kwalitatief versterkt.

Door het aanbieden van voor de gewone dwergvleermuis voorzieningen en het behouden en versterken van het leefgebied kan aangenomen worden dat het aanwezige habitat geschikt is voor deze soort. Daarmee zal deze groot genoeg zijn om de lokale populatie op de lange termijn in stand te houden. Dit zal getoetst worden middels de monitoring van deze voorzieningen.

⁵ Zoogdierverseniging, <https://www.zoogdierverseniging.nl/wat-we-doen/bijzondere-themas/bescherming-van-zoogdieren/gunstige-staat-van-instandhouding-van#:~:text=Alleen%20voor%20de%20bever%2C%20bruinvis,de%20staat%20van%20instandhouding%20onbekend.>
Gevonden op 23-11-2021

Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat door de voorgenomen ingreep en de mitigerende maatregelen geen negatief effect ontstaat op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

7.4.2 Vliegend hert

De staat van instandhouding van het vliegend hert wordt in 2013 als zeer ongunstig ingeschat⁶. Meer recente informatie is niet voorhanden. Ondanks dat de verspreiding van deze soort relatief gelijk is gebleven zijn de aantallen in de gebieden uitgedund.

Met de werkzaamheden wordt zorg gedragen dat er geen dieren gedood worden middels het de ecologische begeleiding bij het verwijderen van houtstobben. Tevens wordt, wanneer mogelijk, vanaf de verharding gewerkt waarmee het habitat van het vliegend hert niet aangetast wordt.

Tijdens de werkzaamheden zullen tevens tien houtstoven aangebracht worden die het verlies van het leefgebied ter plaatse van de nieuwbouw moeten compenseren. Voor de nieuwbouw wordt een oppervlakte van ongeveer 0.4 hectare. Het overige habitat van de soort zal behouden blijven aangezien hier geen werkzaamheden plaatsvinden. Daarnaast wordt door aanplant van enkele bosschages rekening gehouden met voor deze soort voorkeurssoorten als eik en beuk. Hiermee wordt getracht het habitat voor deze soort aan te sterken.

Met de oplevering van de werkzaamheden is het leefgebied weer beschikbaar en functioneel voor de soort op het deel bij de nieuwbouw na.

Door zorg te dragen tijdens de werkzaamheden dat dieren niet gedood worden of verstoord, er alternatieve voortplantingsplaatsen worden aangebracht en bosschages worden aangeplant die het vliegend hert op termijn ook in gebruik kan nemen wordt verwacht dat de populatie binnen het werkgebied in stand gehouden kan worden. Dit zal getoetst worden middels de monitoring van deze voorzieningen.

Daarmee wordt beoordeeld dat de werkzaamheden niet van invloed zijn op de staat van instandhouding van het vliegend hert.

7.4.3 Hazelworm

De staat van instandhouding van het de hazelworm is onbekend. De soort is opgenomen in de Rode lijst van amfibieën en reptielen in Nederland als kwetsbare soort waarvan de verspreiding in ons land in de afgelopen 10 jaar een matige toename vertoont. Ook de trend in aantallen vertoont een matige toename⁷.

Met de werkzaamheden wordt zorg gedragen dat er geen dieren gedood worden middels het de afschermen en afvangen van individuen. Tevens wordt, wanneer mogelijk, vanaf de verharding gewerkt waarmee het habitat van de hazelworm niet aangetast wordt.

Binnen het werkgebied van de sloop zal leefgebied van de hazelworm verloren gaan. Echter wordt er door de aanplant van bosschages en boomgaarden habitat kwalitatief verbeterd en aanvullend op de huidige situatie gevormd. Het plan is dermate ingestoken dat het habitat buiten het werkgebied van de nieuwbouw zoveel als mogelijk behouden blijft. Met de oplevering van de werkzaamheden is het leefgebied weer beschikbaar en functioneel voor de soort op het deel bij de nieuwbouw na.

⁶ Bij12, <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/agrarisch-natuurbeheer-anlb/kennisbank/doelsoorten/vliegend-hert/>, gevonden op 23-11-2021

⁷ Ravon, <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/hazelworm>, gevonden op 23-11-2021

Door zorg te dragen tijdens de werkzaamheden dat dieren niet gedood worden of verstoord en bosschages worden aangeplant die aanvullend en kwalitatief beter habitat bieden wordt verwacht dat de populatie binnen het werkgebied in stand gehouden kan worden. Dit zal getoetst worden middels de monitoring.

Daarmee wordt beoordeeld dat de werkzaamheden niet van invloed zijn op de staat van instandhouding van de hazelworm.

7.4.4 Levendbarende hagedis

De staat van instandhouding van het de levendbarende hagedis is onbekend. De soort is opgenomen in de Rode lijst van amfibieën en reptielen in Nederland als gevoelige soort waarvan de verspreiding in ons land in de afgelopen 10 jaar een matige afname vertoont. Ook de trend in aantallen vertoont een matige afname⁸.

Met de werkzaamheden wordt zorg gedragen dat er geen dieren gedood worden middels het de afschermen en afvangen van individuen. Tevens wordt, wanneer mogelijk, vanaf de verharding gewerkt waarmee het habitat van de levendbarende hagedis niet aangetast wordt. De soort zal voornamelijk langs de bosranden en struweelranden voorkomen en enkel dieper de bossen ingaan bij overwinteringsfuncties.

Binnen het werkgebied van de sloop zal leefgebied van de levendbarende hagedis verloren gaan als overwinteringsfunctie. Echter wordt er door de aanplant van bosschages en boomgaarden habitat kwalitatief verbeterd en aanvullend op de huidige situatie gevormd. Het plan is dermate ingestoken dat het habitat buiten het werkgebied van de nieuwbouw zoveel als mogelijk behouden blijft. Met de oplevering van de werkzaamheden is het leefgebied weer beschikbaar en functioneel voor de soort op het deel bij de nieuwbouw na.

Door zorg te dragen tijdens de werkzaamheden dat dieren niet gedood worden of verstoord en bosschages worden aangeplant die aanvullend en kwalitatief beter habitat bieden wordt verwacht dat de populatie binnen het werkgebied in stand gehouden kan worden. Dit zal getoetst worden middels de monitoring.

Daarmee wordt beoordeeld dat de werkzaamheden niet van invloed zijn op de staat van instandhouding van de levendbarende hagedis.

⁸ Ravon, <https://ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/levendbarende-hagedis>, gevonden op 23-11-2021

Bijlagen

Bijlage 1

Bijlage 1 Resultaten nader onderzoek

Soortenonderzoek WnB

Open Club Klimmen

Open Club Klimmen, Klimmen

EA210063.R02.V2.0

2 november 2021

Soortenonderzoek WnB

Open Club Klimmen

Open Club Klimmen, Klimmen

EA210063.R01.V2.0

2 november 2021

Opdrachtgever

Gemeente Voerendaal

Raadhuisplein 1

6367 ED Voerendaal

+31 88 130 06 00

info@geonius.nl

Postbus 1097

6160 BB Geleen

Geonius.nl

Functie	Naam	Paraaf
Projectleider ecologie	Raoul Rademakers	
Collegiale toets	Martijn Stevens	

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied	4
2	Werkwijze	6
2.1	Vleermuizen	6
2.2	Das	8
2.3	Huismus	8
2.4	Havik en Ransuil	8
2.5	Vliegend hert	9
3	Resultaten.....	10
3.1	Vleermuizen	10
3.2	Das	16
3.3	Huismus	16
3.4	Havik en Ransuil	16
3.5	Vliegend hert	17
3.6	Andere soorten	17
4	Conclusie	18
5	Literatuurlijst.....	19

1 Inleiding

In opdracht van de Gemeente Voerendaal is door Geonius Milieu B.V. een nader soortenonderzoek uitgevoerd ter plaatse van de Open Club Klimmen in Klimmen.

1.1 Aanleiding

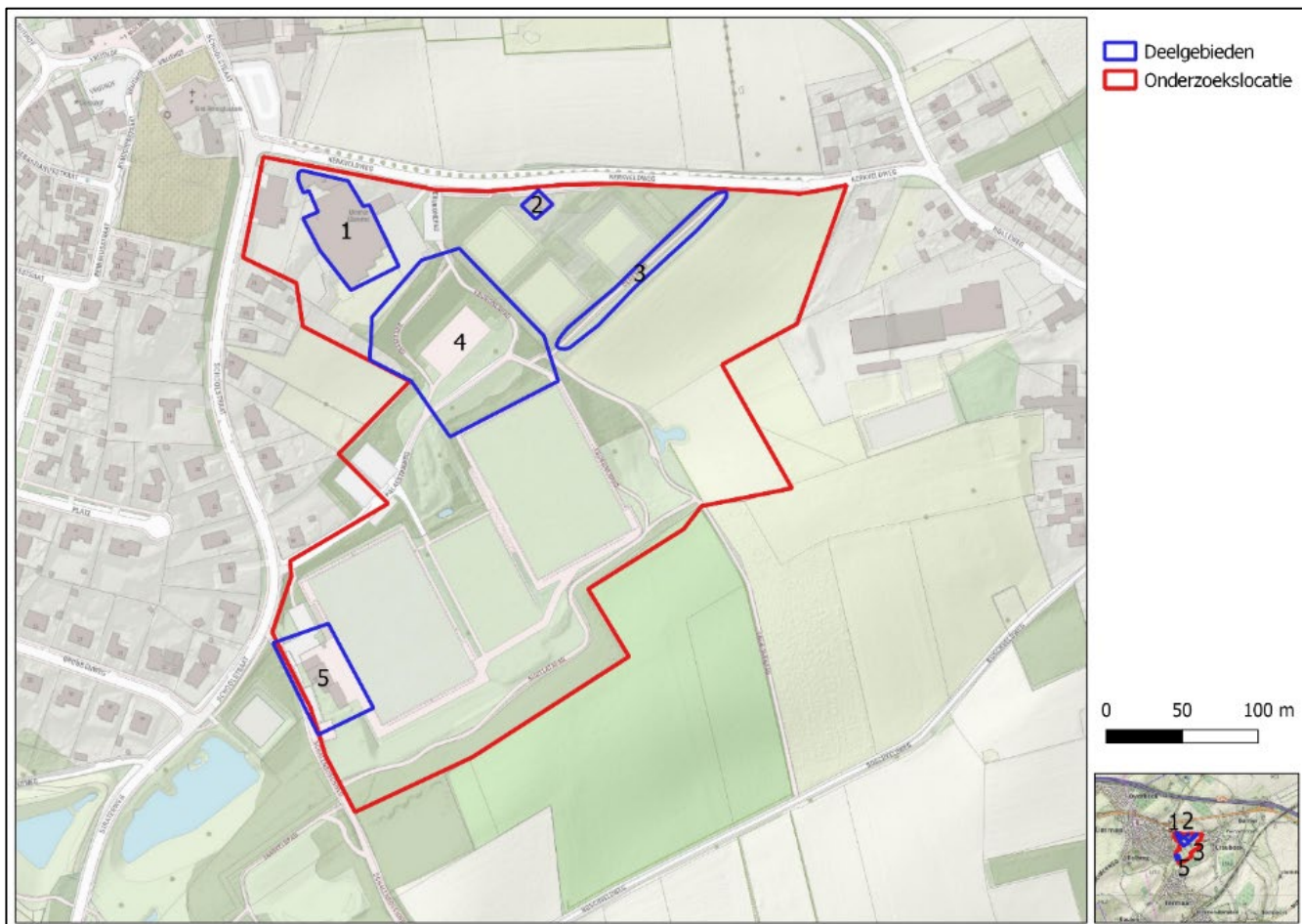
Aanleiding voor dit onderzoek betreft de voorgenomen herontwikkeling van het gebied. De beoogde ontwikkelingen resulteren mogelijk in negatieve effecten voor beschermde (aanwezige) natuurwaarden. Derhalve is begin 2021 een ecologische quickscan uitgevoerd (Kragten, 24 maart 2021, 'Verkennd Flora- en Faunaonderzoek' Open Club Klimmen). Uit de bevindingen van voornoemde quickscan is gebleken dat het plangebied geschikt is als verblijfplaats en leefgebied voor de beschermde soorten vleermuizen (verblijfplaats; gewone dwergvleermuis, foerageergebied en vliegroutes; diverse soorten), das, huismus, havik, ransuil, en vliegend hert. Geonius heeft na opdrachtverstrekking in mei 2021 de benodigde onderzoeken uitgevoerd. Dit is de eindrapportage van de resultaten en vervangt daarmee de 'Tussentijdse notitie soortenonderzoek Open Club Klimmen' (EA210063.R01.V1.0) van 30 juli 2021.

1.2 Plangebied

Het plangebied ligt ten oosten van het dorp Klimmen, tussen Klimmen en Craubeek. Het plangebied bestaat uit een schoolgebouw met bijbehorende voorzieningen zoals speelplaatsen en intensief beheerd grasveld en openbaar groen. Het schoolgebouw heeft een plat dak. Naast het schoolgebouw staat een sport/gymzaal.

Ten oosten van het schoolgebouw bevindt zich het gebouw van de tennisverenigingen met drie tennisvelden en een trainingskooi. In het zuiden van het plangebied staat het gebouw van de voetbalvereniging met drie velden. Tussen en rondom de gebouwen en sportvelden zijn bosschages/houtwallen aanwezig en extensief beheerde graslanden, losse boomgroepen en geasfalteerde of beklinkerde parkeerplaatsen met bomen.

Vanwege de gebiedsgrootte is het plangebied in 5 deelgebieden gesplitst. Daarbij is de indeling van de deelgebieden aangehouden zoals in de rapportage 'Verkennd Flora- en Faunaonderzoek' Open Club Klimmen van Kragten. Deelgebied 1 is de locatie basisschool 'Ummer Clumme', deelgebied 2 is het gebouw van de tennisvereniging, deelgebied 3 is de groenstrook ten zuidoosten van de tennisbanen, deelgebied 4 ligt ten zuiden van de basisschool en de tennisbanen en bestaat uit een asfaltverharding met daaromheen extensief beheerde kruiden- en grasrijk grasland en bosschages, deelgebied 5 bestaat uit de gebouwen van de voetbalvereniging. De verschillende deelgebieden binnen het plangebied zijn weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1: Plangebied met deelgebieden.

2 Werkwijze

Het onderzoek is gebaseerd op de resultaten uit de quickscan aangevuld met kennis en ervaring van de Geonius ecologen. Het nader onderzoek is uitgevoerd naar verblijfplaatsen in bebouwing van de gebouw bewonende vleermuissoorten gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Tevens is onderzocht wat de functie van het plangebied is als foerageergebied en vliegrouten netwerk voor vleermuissoorten. Het overige onderzoek richt zich op de das, huismus, havik, ransuil en het vliegend hert. Het veldwerk is uitgevoerd conform de landelijk geldende protocollen en richtlijnen zoals vermeld in de kennisdocumenten en of zoals door het NGB (Netwerk Groene Bureaus) zijn opgesteld. Het onderzoeksteam dat de inventarisaties heeft uitgevoerd bestaat uit de bij Geonius werkzame ecologen de heer R. Rademakers en mevrouw J. Zijlstra. Per diersoort/groep is aangegeven welke methodiek is gevolgd.

Vanwege de gebiedsgrootte en de verschillende soortonderzoeken is tijdens het uitvoeren van het veldwerk het plangebied in de 5 deelgebieden gesplitst zoals beschreven in paragraaf 1.2 (zie ook figuur 1).

2.1 Vleermuizen

Zoals vermeld is het onderzoek uitgevoerd naar de functies zomer, kraam en baltsverblijfplaats in de bebouwing naar de soorten gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Andere verblijfplaatsfuncties en soorten zijn niet te verwachten (quickscan) en daarmee niet nader gericht onderzocht. Het vleermuisonderzoek naar de zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaats en zwermplaats functies en de ronden foerageergebied en vliegroutes zijn uitgevoerd tot en met 30 september, verdeeld in de periode van mei t/m september.

Er is afgeweken van de optimale onderzoeksperiode (tot 15 juli) van kraamverblijven door extreme weersomstandigheden. Uit eigen ervaring en uit de waarnemingen in het land blijkt dat de kraamgroepen gewone dwergvleermuis laat nog actief waren door de weersomstandigheden van dit seizoen.

Door de omvang van deelgebied 1 is deze voor de avondrondes opgesplitst in 2 subdeelgebieden. De overige deelgebieden zijn door 1 ecooloog per ronde uitgevoerd. Het veldwerk is uitgevoerd van tenminste (vaak is de ecooloog al eerder aanwezig in de avond door gecombineerd veldonderzoek overige soorten) het moment van zonsondergang tot 2 uur na zonsondergang of van 2 uur vóór zonsopkomst tot het moment van zonsopkomst. De uitgevoerde inventarisaties zijn volbracht conform het Vleermuisprotocol (*Vleermuisprotocol 2021*). Dit protocol is opgesteld door experts van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO). Het protocol voldoet hiermee aan de meest recentelijke wetenschappelijke inzichten en dient als consequente basis voor de uitvoering van vleermuisonderzoek.

Tabel 1: Condities veldwerk vleermuisonderzoek

Datum	Deelgebied	Zonsondergang/-opkomst	Tijden	Ecoloog	Weersomstandigheden
27-05-2021	1. Basisschool	21.45/-	21.35-23.50	R. Rademakers	10 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
31-05-2021	1. Basisschool	21.49/-	21.35-23.55	R. Rademakers	21 °C, Windkracht 2, Geen regen, onbewolkt
08-06-2021	2. tennisver.	21.57/-	21.45-24.00	R. Rademakers	20 °C, Windkracht 1, Geen regen, licht bewolkt
09-06-2021	3. Cerespad	21.58/-	21.45-00.00	R. Rademakers	19 °C, Windkracht 1, Geen regen, licht bewolkt
11-06-2021	5. voetbalver.	21.59/-	21.55-24.00	R. Rademakers	22 °C, Windkracht 1, Geen regen, half bewolkt
15-06-2021	2. tennisver.	-/05.20	03.15-05.20	R. Rademakers	16 °C, Windkracht 3, Geen regen, bewolkt
22-06-2021	1. Basisschool	-/05.20	03.20-05.20	R. Rademakers/ J. Zijlstra	14 °C, Windkracht 3, Geen regen, bewolkt
23-06-2021	5. voetbalver.	-/05.20	03.20-05.20	R. Rademakers	12 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
05-07-2021	1. Basisschool	22.01/-	21.55-2400	R. Rademakers	18 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
06-07-2021	2. tennisver.	22.01/-	22.00-2400	R. Rademakers	12 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
19-07-2021	5. voetbalver.	21.49/-	21.49-23.50	R. Rademakers	22 °C, Windkracht 2, Geen regen, onbewolkt
07-09-2021	1. Basisschool	20.13/-	21.15-23.15	R. Rademakers	17 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
07-09-2021	1. Basisschool	20.13/-	23.15-02.15	R. Rademakers	17 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
08-09-2021	2. tennisver.	20.11/-	21.15-23.15	R. Rademakers	20 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
09-09-2021	5. voetbalver.	20.08/-	21.15-23.15	R. Rademakers	19 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
10-09-2021	3. Cerespad	20.06/-	20.00-22.10	R. Rademakers	20 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
27-09-2021	1. Basisschool	19.26/-	20.30-22.30	R. Rademakers	16°C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
28-09-2021	2. tennisver.	19.24/-	20.30-22.30	R. Rademakers	13°C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
29-09-2021	5. voetbalver.	19.22/-	20.30-22.30	R. Rademakers	9°C, Windkracht 2, motregen, bewolkt
30-09-2021	1. Basisschool	19.19/-	20.30-22.30	R. Rademakers	13°C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt

Tijdens het veldwerk is middels geluid en zicht gericht naar vleermuizen en hun verblijfplaatsen gezocht. Vleermuisgeluiden zijn waargenomen met de batdetectoren Pettersson D-240x en D100.

2.2 Das

Het gehele plangebied inclusief de aangrenzende groenstroken en potentiële burcht en verblijfplaats locaties zijn visueel onderzocht op sporen en verblijfplaatsen. Er is gebruik gemaakt van de kennis en gegevens uit het Verkennend Flora en Faunaonderzoek van Kragten. Daarna is bepaald waar sporen (haren, mestputjes, voedselresten en territoriummarkeringen), wissels, burchten, bijburchten en vluchtpijpen zich bevinden. Vervolgens zijn er cameravallen geplaatst op de meest kansrijke plekken om een beeld te vormen van het gebruik van de vastgestelde burchten en vluchtpijpen. De uitgevoerde inventarisaties zijn volbracht conform het BIJ12 kennisdocument 'Das juli 2017'.

2.3 Huismus

Voor de huismus zijn twee veldinventarisaties uitgevoerd waarbij de deelgebieden 1, 2 en 5 zijn onderzocht in mei en juni (Tabel 3). Het veldwerk is uitgevoerd gedurende de dag tussen 1 a 2 uur na zonsopkomst en 2 uur voor zonsondergang, door R. Rademakers. Tijdens het veldwerk is op basis van gehoor en zicht gericht naar huismussen en hun nestlocaties gezocht. Tevens is beoordeeld of er binnen het plangebied en in de directe omgeving activiteit is van de huismus (zoals foerageergebied, kwetterplekken en territoriale roep vanuit de bebouwing buiten het plangebied). De uitgevoerde inventarisaties zijn uitgevoerd conform het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureau (2017).

Tabel 2: Conditie veldwerk huismusonderzoek

Datum	zonsopkomst/- ondergang	Tijden	Weersomstandigheden
27-05-2021	05.31/21.45	18.00- 19.30	10 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
11-06-2021	05.20/21.59	17.30- 19.00	22 °C, Windkracht 1, Geen regen, half bewolkt

2.4 Havik en Ransuil

Doordat er in mei is gestart met het onderzoek heeft er geen vroege voorjaarsronde plaats kunnen vinden waarbij specifiek territoriaal gedrag en nestbouw kan worden beoordeeld. Door in de periode mei-juli met meerdere ronden en gericht te zoeken is een volwaardig en afdoende beeld ontstaan omtrent de aan- en afwezigheid van soorten met jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied. Voor de havik en ransuil zijn voor het gehele plangebied meerdere veldinventarisaties uitgevoerd in het voorjaar, gedurende de maanden mei en juni (Tabel 4). Het veldwerk is gedaan door R. Rademakers. De uitgevoerde inventarisaties zijn volbracht conform het BIJ12 kennisdocument 'Buizerd juli 2017' en de BMP-handleiding van Sovon. Hierbij is gericht gezocht naar horsten, nesten en activiteit van territoriale dieren, nestgeluiden, voeracties en roepende en net uitgevlogen jongen. Naast deze gerichte onderzoek ronden is ook tijdens de overige gebiedsbezoeken gelet op de aanwezigheid van roofvogels binnen en nabij het plangebied.

Tabel 3: Condities veldwerk Havik en Ransuilenonderzoek

Datum	Tijden	Weersomstandigheden
27-05-2021	18.45- 19.45	10 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
08-06-2021	19.57- 20.57	20 °C, Windkracht 1, Geen regen, licht bewolkt
11-06-2021	19.59- 20.59	22 °C, Windkracht 1, Geen regen, half bewolkt
18-06-2021	19.00- 21.00	25 °C, Windkracht 1, Geen regen, zonnig
20-06-2021	19.00- 21.00	20 °C, Windkracht 1, Geen regen, zonnig

2.5 Vliegend hert

De inventarisaties zijn gedaan op warme avonden rondom de schemering tijdens de vliegtijd (eind mei - eind juli), minimaal 6 keer, een keer per week. De gehanteerde methode is vergelijkbaar met de methodes gebruikt in eerder gebruikte monitoringsstudies (John. T. Smit, december 2019, Pilot monitoring Vliegend hert in het Natura2000 gebied Veluwe).

Tabel 4: Condities veldwerk onderzoek naar vliegend hert

Datum	Deelgebied	Weersomstandigheden
31-05-2021	1. Basisschool	21 °C, Windkracht 2, Geen regen, onbewolkt
08-06-2021	2. tennisver.	20 °C, Windkracht 1, Geen regen, licht bewolkt
11-06-2021	5. voetbalver.	22 °C, Windkracht 1, Geen regen, half bewolkt
05-07-2021	1. Basisschool	18 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
06-07-2021	2. tennisver.	12 °C, Windkracht 2, Geen regen, bewolkt
19-07-2021	5. voetbalver.	22 °C, Windkracht 2, Geen regen, onbewolkt

3 Resultaten

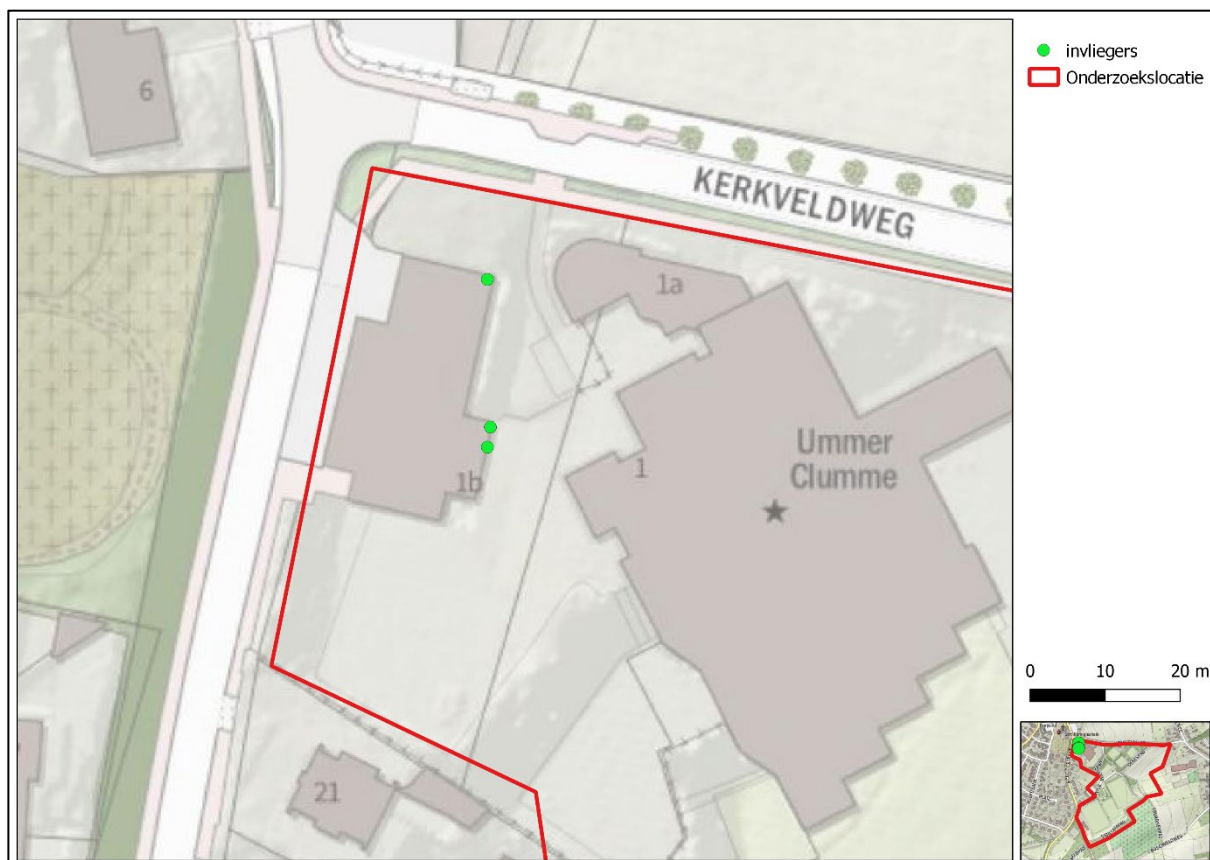
In de volgende paragrafen worden de bevindingen per soort(groep) besproken. De exacte locaties van de waarnemingen zijn middels GPS vastgelegd op kaart in figuur 2. De locaties van de in-/uitvliegopeningen van de verblijven zijn op kaart weergegeven in figuur 3.

3.1 Vleermuizen

Tijdens het veldwerk zijn vier soorten aangetroffen, namelijk de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en de laatvlieger.

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de ochtendronde van 22 juni 2021 zijn bij de gymzaal invliegende exemplaren waargenomen. Eén exemplaar vloog binnen onder de stalen strip op de noordoost hoek van het gebouw. Twee exemplaren vlogen binnen onder de stalen strip aan de oostzijde van het gebouw van de gymzaal. (zie figuur 3). Andere verblijfplaatsen zijn niet vastgesteld.

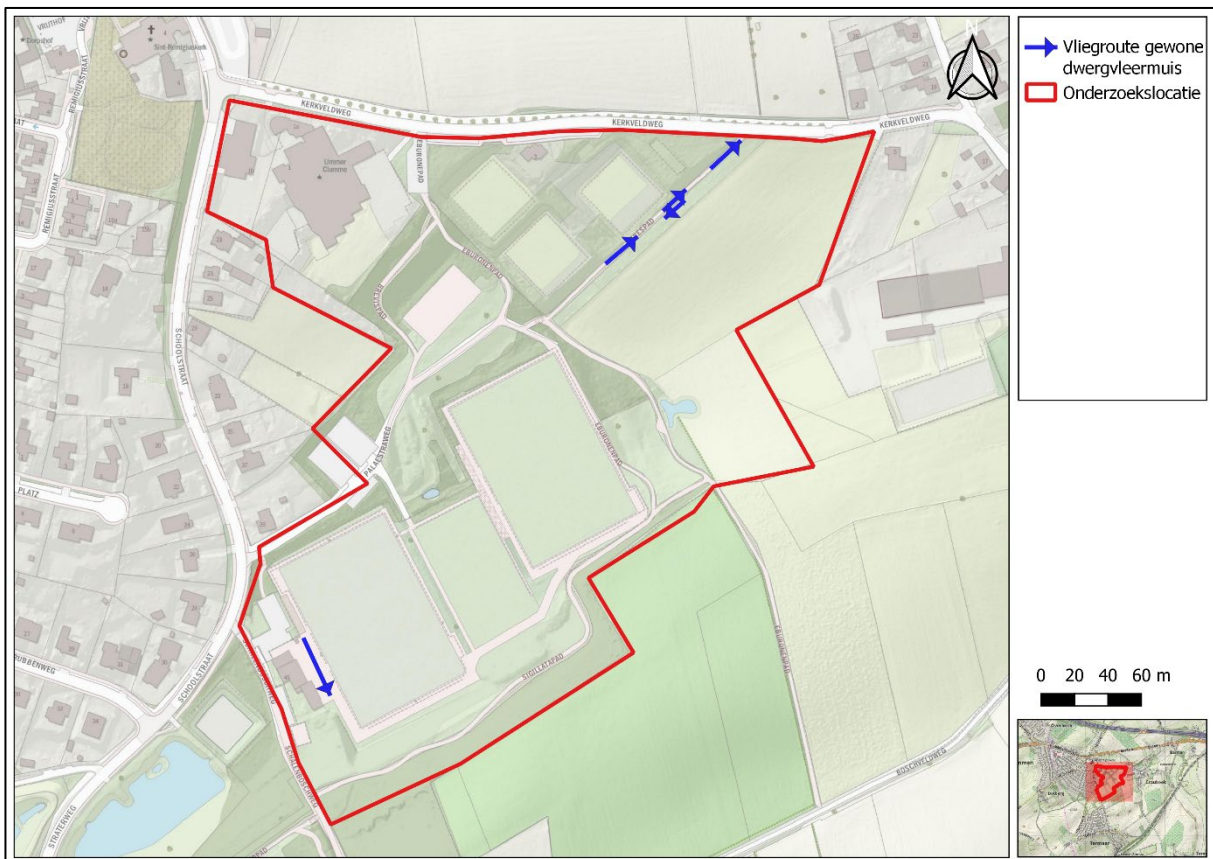

Figuur 3. Invlieglocaties gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is ruim vertegenwoordigd in het plangebied met een duidelijk zwaartepunt bij het Eburonenpad / Kerkeveldweg waar door meerdere exemplaren gefoerageerd werd. Deelgebied 3 (Cerespad) wordt veelvuldig gebruikt als vliegroute (zie figuur 4 en 5).

Figuur 4. Waarnemingen gewone dwergvleermuis

Figuur 5. Vliegroutes gewone dwergvleermuis

Rosse vleermuis

Tijdens het veldbezoek op 8 juni 2021 is bij de tennisbanen één overvliegende rosse vleermuis waargenomen.

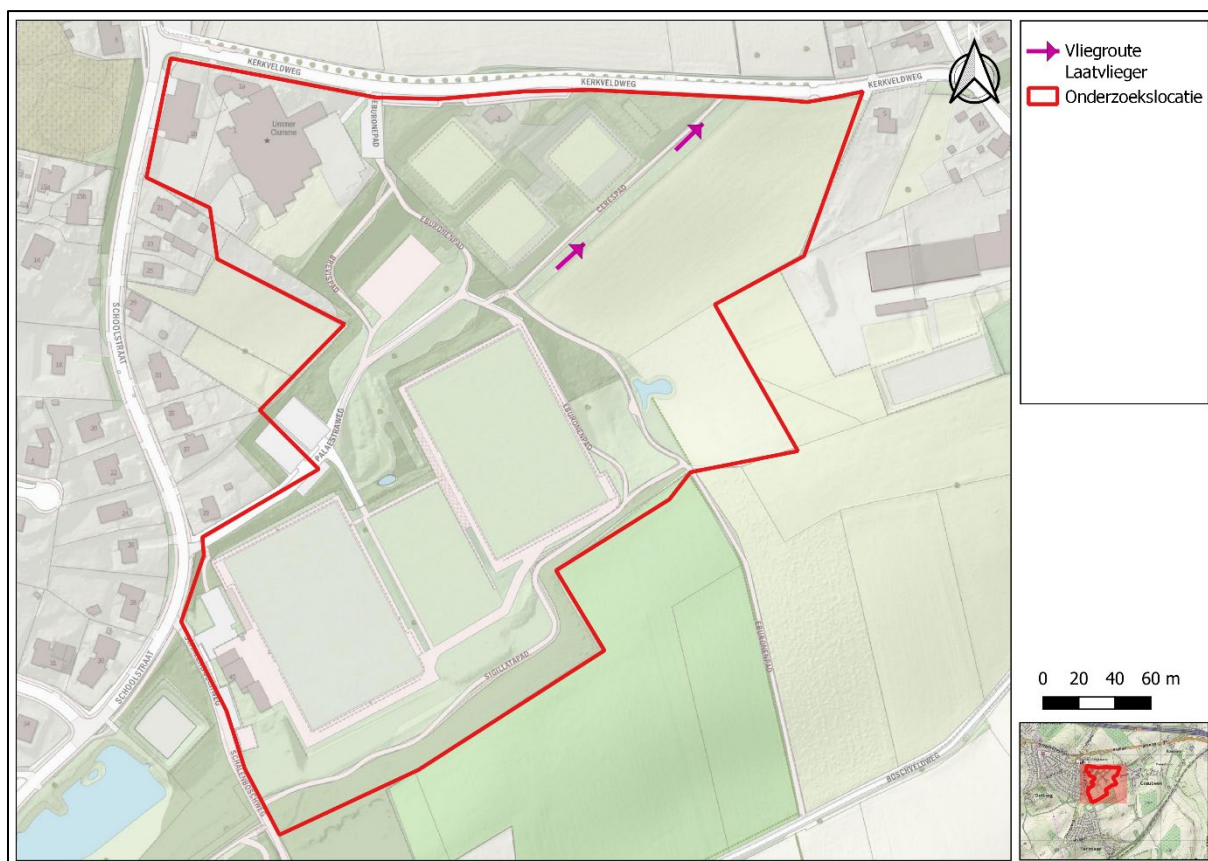

Figuur 6. Waarneming rosse vleermuis

Deze soort is foeragerend waargenomen bij het Eburonenpad nabij de basisschool, bij de tennisbanen en ten westen van de gebouwen van de voetbalvereniging. Daarnaast zijn meerdere laatvliegers waargenomen, gebruik makend van de vegetatie langs het Cerespad , deelgebied 3, vliegend richting het noorden (zie figuur 7 en 8).

Figuur 7. Waarnemingen laatvlieger

Ruige dwergvleermuis

Deze soort is twee keer waargenomen. Eén keer op 9 juni ten zuiden van de basisschool, foeragerend langs de bosschage en boven het gazon. En de tweede keer werden op 7 september 2 exemplaren foeragerend waargenomen ten noorden van de gymzaal.

Figuur 9. Waarnemingen ruige dwergvleermuis

3.2 Das

Op drie locaties zijn graafsporen van de das waargenomen die duiden op een burcht of vluchtpijp. Bij deze locaties zijn cameravallen ingezet. Bij de noordelijke locatie is achtereenvolgens tweemaal een cameraval ingezet om de burcht vanuit verschillende hoeken te monitoren. Op alle locaties zijn waarnemingen gedaan waaruit blijkt dat dassen gebruik maken van deze burchten of vluchtpijpen. Door wissels te volgen is op ca. 25 meter ten zuiden van de noordelijke burcht een hol gevonden. Ook daar is een cameraval ingezet. Dit hol wordt momenteel niet gebruikt door dassen. De locatie van de burchten/vluchtpijpen en wissels is weergegeven in figuur 10.

Figuur 10: locatie van burchten/vluchtpijpen en wissels

3.3 Huismus

Er zijn geen waarnemingen gedaan van de huismus binnen het plangebied. De bebouwing is niet in gebruik als nestplek van de huismus en er is geen primair territorium of leefgebied aanwezig binnen het plangebied.

3.4 Havik en Ransuil

Havik

Op 19 juli 2021 is boven de bosschage ten zuiden van de gebouwen van de voetbalvereniging een havik waargenomen. Op 12 augustus 2021 is een cameraval geplaatst bij een hol op ca. 25 meter ten zuiden van de noordelijke dassenburcht. Op de camerabeelden zijn haviken vastgelegd. Waarschijnlijk gaat het om een man en een vrouw die gezien hun gedrag in de directe omgeving hun broedterritorium zullen hebben. Nabij deze locatie zijn plukresten gevonden van lijster en houtduif.

Ransuil

Ransuilen zijn niet waargenomen. Er zijn geen nesten, sporen of andere aanwijzingen gevonden (zoals braakballen, roestplekken, poepsporen, roepende dieren en of vliedende jongen) die de aanwezigheid van een nest en nestterritorium binnen of direct nabij het plangebied aantonen. Het plangebied is mogelijk wel foerageergebied maar geen onderdeel van essentieel onderdeel leefgebied voor de instandhouding van een binnen of direct nabijgelegen nest van ransuil of andere uilen soort.

3.5 Vliegend hert

Op 5 juli en 6 juli 2021 zijn respectievelijk rondom de basisschool en de tennisvereniging meerdere exemplaren van het vliegend hert waargenomen. Op 19 juli verschillende exemplaren nabij het voetbalterrein waargenomen en op 12 augustus is 1 exemplaar overdag aangetroffen op de kruising van het Brevispad en de Palaestraweg (zie Figuur 11).

“De soort heeft een zeer kleine home-range. Telemetrisch onderzoek in Duitsland wees uit dat mannetjes zich maximaal 2 km verplaatsten terwijl vrouwtjes zich maximaal 0,5 km verplaatsten” (Rink & Sinsch, 2007). Van de populatie in Klimmen is bekend dat de soort in de bebouwde kom van Klimmen voorkomt en nabij de kerk zijn enkele predatieslachtoffers waargenomen. (Leerschool, T. Geraeds, R., Smit, J., 2014).

Figuur 11: Waarnemingen vliegend hert

3.6 Andere soorten

Naast de soorten waar actief onderzoek naar gedaan is zijn er soorten die als ‘bijvangst’ waargenomen zijn. Dit zijn steenmarter, haas, vos, huiskat, gewone pad, sperwer en torenvalk.

4 Conclusie

Vleermuizen

Er zijn vier soorten vleermuizen waargenomen. Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Alleen van de gewone dwergvleermuis zijn verblijfplaatsen vastgesteld. Deze soort heeft verblijfplaatsen aan de oostzijde en op de noordoost hoek van de gymzaal.

Het plangebied heeft een primaire essentiële functies als verblijfplaats en onderdeel leefgebied van de gewone dwergvleermuis. Het plangebied heeft voor de overige vastgestelde vleermuissoorten geen primaire essentiële gebruiksfunctie maar dient wel als onderdeel van het leefgebied.

Das

De das heeft op drie locaties in het plangebied burchten of vluchtpijpen. Met het onderzoek is aangetoond dat de burchten en vluchtpijpen met grote regelmaat worden bezocht. De wissels lopen voornamelijk door bosschages en struweel. De bosschages en graslanden in het plangebied worden door dassen dienen als foerageergebied. Ook het agrarisch gebied rondom het plangebied met onder andere boomgaarden en landschappelijke groen wordt gebruikt om te foerageren.

Het grootste deel van het plangebied heeft een primaire essentiële functies als leefgebied, territorium en verblijfplaats van de das.

Havik

Het plangebied is naar grote waarschijnlijkheid broedterritorium van de havik. De exacte locatie van de horst zal vastgesteld kunnen worden zodra het blad van de bomen gevallen is.

Het plangebied is primair foerageergebied en onderdeel van essentieel leefgebied van de havik met naar alle waarschijnlijkheid een broedlocatie binnen of direct nabij de grens van het plangebied.

Vliegend hert

Gezien de hoeveelheid aangetroffen exemplaren en de korte homerange van de soort kan geconcludeerd worden dat de bosschages bestaande uit onder meer eiken met veel (ondergronds) dood hout essentieel leefgebied is voor het vliegend hert. Het plangebied is daarmee onderdeel van het primair en essentieel; leefgebied en verblijfplaats van het vliegend hert.

Overige soorten

Het plangebied wordt gebruikt als onderdeel leefgebied / foerageergebied van de steenmarter, vos, haas gewone pad, sperwer en torenvalk. Vaste rust en verblijfplaatsen van overige beschermde soort steenmarter en van de jaarrond beschermde vogelsoorten sperwer en torenvalk zijn binnen de begrenzing van het plangebied niet vastgesteld of te verwachten.

5 Literatuurlijst

Kennisdocument Buizerd (*Buteo buteo*)), versie 1.0. BIJ12, juli 2017.

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), versie 1.0. BIJ12, juli 2017.

Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*), versie 1.0. BIJ12, juli 2017.

Kennisdocument Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), versie 1.0. BIJ12, juli 2017.

Sovon (2020). Geraadpleegd gedurende mei-juli 2021. <http://sovon.nl>.

Kragten, 24 maart 2021, Verkennend Flora- en Faunaonderzoek' Open Club Klimmen

Leerschool, T. Geraeds, R., Smits J., (2014), Vliegend hert (*Lucanus cervus*) in Limburg, Actieplan 2014-2018, Stichting Instandhouding Landschapselementen in Limburg, Roermond

Vleermuisprotocol (2021). Gegevens Autoriteit Natuur. Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus.

Zoogdiervereniging (2020). Geraadpleegd gedurende mei-juli 2021. <http://zoogdiervereniging>.

Geonius.nl

Geonius is een middelgroot interdisciplinair ingenieursbureau met brede expertise binnen de GWW- en bouwsector. Door onze unieke combinatie van vakkennis op het gebied van wegen, geotechniek, milieu, geodesie, water, ruimtelijke ontwikkeling, landschap, archeologie en ecologie zijn wij goed in staat mee te denken met de klant en projecten zelfstandig uit te voeren. Grenzen tussen de verschillende divisies vervagen, waardoor steeds meer projecten integraal door ons worden uitgevoerd.

Geonius hecht veel waarde aan een informele, positieve bedrijfscultuur, het welzijn van medewerkers en maatschappelijke betrokkenheid.

Wegen

Geotechniek

Milieu

Geodesie

Water

Ruimtelijke ontwikkeling

Landschap

Archeologie

Ecologie

Geonius.nl

Geonius is een middelgroot interdisciplinair ingenieursbureau met brede expertise binnen de GWW- en bouwsector. Door onze unieke combinatie van vakkennis op het gebied van wegen, geotechniek, milieu, geodesie, water, ruimtelijke ontwikkeling, landschap, archeologie en ecologie zijn wij goed in staat mee te denken met de klant en projecten zelfstandig uit te voeren. Grenzen tussen de verschillende divisies vervagen, waardoor steeds meer projecten integraal door ons worden uitgevoerd.

Geonius hecht veel waarde aan een informele, positieve bedrijfscultuur, het welzijn van medewerkers en maatschappelijke betrokkenheid.

Wegen

Geotechniek

Milieu

Geodesie

Water

Ruimtelijke ontwikkeling

Landschap

Archeologie

Ecologie